

การบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้
ของมหาวิทยาลัยของรัฐ

โดย
ลัดดาพร สุขแก้วฟ้า
ปทุมมาศ ยงยุทธ

สนับสนุนงบประมาณโดย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ประจำปีงบประมาณ 2557

The Asset Management and Financing
of public University

By
Laddaporn Sukkeawpha
Pathummath Youngyoot

Granted by
Rajamangala University of Technology Rattanakosin
Fiscal year 2014

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยเรื่อง การบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย คณะผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจาก นางสาวตุลญา โรจน์ทั้งคำ รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี จันทรชลอ อาจารย์ ดร.ฟ้าใส สามารถ ที่ได้อุทิศสละเวลาอันมีค่า พร้อมทั้งให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความใส่ใจ ตลอดระยะเวลาในการวิจัยฉบับนี้ และขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ด้วยการสนับสนุนทุนในการวิจัยฉบับนี้ และสำนักงานนิติการ บุคลากรของ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระนครและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์ แก่คณะผู้วิจัย ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องที่ไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมด ที่มีส่วนช่วยเหลือให้การสนับสนุนจนทำให้วิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์และทรงคุณค่า

หวังว่า ผลการวิจัยครั้งนี้ จะมีประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงพัฒนาการบริหารสินทรัพย์ และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ลัดดาพร สุขแก้วฟ้า
ปทุมมาศ ยงยุทธ
พฤศจิกายน 2557

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : A98/2557

ชื่อโครงการ : การบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ

ชื่อนักวิจัย : 1. นางสาวลัดดาพร สุขแก้วฟ้า
2. ว่าที่ร้อยตรีหญิงปทุมมาศ ยงยุทธ

การศึกษาเรื่อง การบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารสินทรัพย์และการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ ทั้งที่เป็นส่วนราชการและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 2. เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการบริหารสินทรัพย์และการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ ทั้งที่เป็นส่วนราชการและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 3. เพื่อหาข้อมูลเสนอแนะในการจัดทำหลักเกณฑ์สำหรับใช้ในการบริหารสินทรัพย์และการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

การศึกษาเรื่องการบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยศึกษาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินทรัพย์และการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ และสัมภาษณ์บุคลากรมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ และผู้บริหารที่กำหนดนโยบายโดยคัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างจากเจ้าหน้าที่ที่ดูแลด้านบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 5 คน และผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 5 คน และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์รวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษากิจการการบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ จากการวิเคราะห์ข้อมูลและเอกสาร พบว่ามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ยังวางหลักเกณฑ์ไม่ครอบคลุมในเรื่องการบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัย จึงเห็นควรให้นำหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยกลุ่มตัวอย่างมาเพื่อเป็นต้นแบบในการศึกษาข้อมูลเพื่อปรับปรุงระเบียบข้อบังคับ ประกาศ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เพื่อให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติต่อไป

คำสำคัญ : 1.การบริหารสินทรัพย์ 2.การจัดหารายได้ 3.มหาวิทยาลัยของรัฐ

E-mail Address : Laddaporn.suk@rmutr.ac.th

ระยะเวลาโครงการ : ตุลาคม 2556 ถึง กันยายน 2557

Abstract

Code of project : A98/2557
Project name : Asset management and financing of public university
Researcher name : 1. Miss Laddaporn Sukkeawpha
2. Acting Sub LT.Pathummas Yougyoot

1. To studies the type of both asset management and financing of the public university and the autonomous university.

2. To studies the criteria used in both asset management and financing of the public university and the autonomous university.

3. To find out information for suggesting and preparing of rules to the asset management and financing of Rajamangala University of Technology Rattanakosin.

This qualitative research aims to study on The Asset Management and Financing of Public University which analyze, studies and interviews the university personnel, the university administrators and the laws that related to the asset management and financing of public university. By selecting of 5 university administrators and 5 people from the sample group who oversee the asset management and financing of public university.

The research result from an analysis of data and documents of The Asset Management and Financing of Public University reveals that the rules of Rajamangala University of Technology Rattanakosin has not been covered to the asset management and financing of public university.

Therefore, in order to flexible for operating. The rules, the University announcement, and the regulations of the Rajamangala University of Technology Rattanakosin should be improved follow the other university from the sample group.

Keywords : 1. Asset management 2. Financing 3.Public university

---

E-mail Address : Laddaporn.suk@mutr.ac.th

ระยะเวลาโครงการ : October 2013 ถึง September 2014

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์การวิจัย	1
3. ขอบเขตของการวิจัย	2
4. นิยามศัพท์	2
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง / ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	3
1. สิ้นทรัพย์	3
2. รายได้	7
3. การจัดองค์กรเพื่อหารายได้ของมหาวิทยาลัยไทย	7
4. หลักการยกร่างและการพิจารณาร่าง กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่ง	13
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล	16
1. กลุ่มตัวอย่าง	16
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	16
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล	17
4. การวิเคราะห์ข้อมูล	17
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	18
1. ตารางที่ 1 หมดทั่วไป	18
2. ตารางที่ 2 หมดการเงินและทรัพย์สิน	19
3. ตารางที่ 3 หมดรายรับ	19
4. ตารางที่ 4 หมดรายจ่าย	20
5. ตารางที่ 5 หมดวิธีงบประมาณ	21

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6. ตารางที่ 6 หมวดการจัดเก็บและการนำส่งเงินรายได้	22
7. ตารางที่ 7 หมวดการก่อกำหนดผู้กักฟันและการจ่ายเงิน	23
8. ตารางที่ 8 หมวดการควบคุมและการตรวจสอบ	24
9. สรุปผลการสัมภาษณ์	25
10. หลักเกณฑ์การบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ	26
11. สรุปหลักเกณฑ์การบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ	27
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	30
1. สรุปผลการวิจัย	30
2. การอภิปรายผล	30
3. ข้อเสนอแนะ	31
4. ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้	31
5. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป	32
บรรณานุกรม	33
ภาคผนวก ก ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ มหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่ง	36
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์	112
ภาคผนวก ค ผลสัมภาษณ์ของมหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่ง	114
ประวัติคณะผู้วิจัย	119

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	หมวดทั่วไป	18
2	หมวดการเงินและทรัพย์สิน	19
3	หมวดรายรับ	19
4	หมวดรายจ่าย	20
5	หมวดวิธีงบประมาณ	21
6	หมวดการจัดเก็บและการนำส่งเงินรายได้	22
7	หมวดการก่อกู้ผูกพันและการจ่ายเงิน	23
8	หมวดการควบคุมและการตรวจสอบ	24

บทที่ 1 บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้มหาวิทยาลัยของรัฐสามารถใช้ทรัพยากรของมหาวิทยาลัยในการจัดหารายได้เพื่อใช้ในกิจการของมหาวิทยาลัยได้ ประกอบกับพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2548 กำหนดให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เป็นหนึ่งในแก้มหาวิทยาลัยราชมงคล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และสามารถจัดหารายได้เก็บไว้ใช้จ่ายในกิจการของมหาวิทยาลัยได้ อีกทั้งการที่ในปัจจุบันนี้สถานการณ์ทางการเงินของประเทศชาติอยู่ในสภาวะค่อนข้างตึงเครียด มหาวิทยาลัยจึงเป็นที่คาดหวังจากรัฐบาลว่าจะสามารถเลี้ยงดูตนเองโดยไม่ต้องเป็นภาระแก่รัฐบาลในการจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินให้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์จึงอาจต้องเปลี่ยนสถานภาพจากส่วนราชการของรัฐเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในปีการศึกษา 2556 ซึ่งจะได้รับการอุดหนุนเงินงบประมาณแผ่นดินจากรัฐบาลเพียงร้อยละสามสิบหรือไม่เกินร้อยละห้าสิบของงบประมาณทั้งหมดที่ต้องใช้ในแต่ละปี การบริหารสินทรัพย์ที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัยให้เกิดประโยชน์สูงสุดและการจัดหารายได้ในรูปแบบต่างๆ ของมหาวิทยาลัยจึงต้องเกิดขึ้น

ทั้งนี้ การบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยนั้น จะต้องมีหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเป็นกฎหมายรูปแบบต่างๆ ได้แก่ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศของมหาวิทยาลัย เพื่อรองรับการดำเนินการเหล่านั้นอย่างถูกต้องและไม่ขัดกับกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในปัจจุบันนี้มีหลายมหาวิทยาลัยที่ดำเนินการไปแล้ว อาทิเช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ฯลฯ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่ามีความจำเป็นต้องศึกษาถึงหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินทรัพย์และการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยเหล่านั้น เพื่อเป็นต้นแบบในการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศของมหาวิทยาลัยให้ถูกต้องและตอบสนองนโยบายของมหาวิทยาลัยในทางปฏิบัติต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารสินทรัพย์และการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ ทั้งที่เป็นส่วนราชการและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการนำหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการบริหารสินทรัพย์และการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ ทั้งที่เป็นส่วนราชการและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

2.3 เพื่อศึกษาข้อมูลเสนอแนะในการจัดทำหลักเกณฑ์สำหรับใช้ในการบริหารสินทรัพย์และการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การบริหารสินทรัพย์และการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ ด้านทรัพย์สินและการเงิน

3.2 ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ บุคลากรในมหาวิทยาลัยส่วนราชการของรัฐและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐจำนวน 5 แห่ง

3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา ดำเนินการวิจัยในระหว่างเดือน ตุลาคม 2556 ถึง กันยายน 2557

4. นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

4.1 สินทรัพย์ หมายถึง เงินหรือสิ่งของที่มีมูลค่าเป็นตัวเงิน ที่กิจการหรือบุคคลเป็นเจ้าของ อาจจะมีตัวตัวตนหรือไม่มีตัวตนก็ได้

4.1.1 สินทรัพย์ที่มีตัวตน ได้แก่ สินทรัพย์ที่มองเห็น สัมผัสได้ มีค่าเป็นตัวเงิน เช่น เงินสด บ้าน ที่ดิน

4.1.2 สินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน ได้แก่ สินทรัพย์ที่มองไม่เห็น สัมผัสไม่ได้ สามารถมีมูลค่าเป็นตัวเงิน เช่น ค่าความนิยม ลิขสิทธิ์ สัญญาเช่า

4.2 การหารายได้ หมายถึง การทำวิธีการใดๆให้ได้มาซึ่งเงินหรือผลประโยชน์ที่ได้รับ

4.3 มหาวิทยาลัยของรัฐ หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ด้านวิชาการ ด้านนโยบาย ด้านเศรษฐกิจ/พาณิชย์ ด้านสังคมและชุมชน รวมถึงการเผยแพร่ในวารสาร จดสิทธิบัตร ฯลฯ และหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

5.2 นำเสนอข้อเสนอแนะแก่ผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดทำหลักเกณฑ์สำหรับใช้ในการบริหารสินทรัพย์และการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงหลักกฎหมายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินทรัพย์และจัดการรายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ เพื่อนำเสนอแนะแก่ผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดทำหลักเกณฑ์สำหรับใช้ในการบริหารสินทรัพย์และการจัดการรายได้ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ โดยแบ่งออกเป็นสี่ส่วน ได้แก่ สินทรัพย์ รายได้ การจัดองค์กรเพื่อหารายได้ของมหาวิทยาลัย หลักการยกเว้นและการพิจารณาว่าง กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่ง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.สินทรัพย์

1.1 ความหมายของสินทรัพย์

กรมบัญชีกลางได้ให้ความหมายของสินทรัพย์ไว้ว่า **สินทรัพย์** หมายถึง ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของหน่วยงาน ซึ่งเป็นผลจากเหตุการณ์ในอดีตและคาดว่าจะทำให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต หรือศักยภาพในการให้บริการเพิ่มขึ้นแก่หน่วยงาน (สำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก, (ม.ป.ป.) : น.3)

สินทรัพย์ (Assets) หมายถึง ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของกิจการ ทรัพยากรดังกล่าวเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีต และกิจการคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากทรัพยากรนั้นในอนาคต” ซึ่งทรัพยากรทางเศรษฐกิจในที่นี้ก็คือสิ่งของที่เป็นที่ต้องการของบุคคลทั่วไปอาจเป็นสิ่งหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ และเป็นสิ่งที่มีตัวตนหรือไม่มีตัวตนก็ได้ เช่น เงินสด ลูกหนี้ สินค้าคงเหลือ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ เป็นต้น (บล็อกครุระเปียบ, 2550)

สรุปแล้วจากคำนิยามดังกล่าวข้างต้น สินทรัพย์มีลักษณะสำคัญดังนี้

- 1.สินทรัพย์ทำให้กิจการได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสามารถในการก่อให้เกิดกระแสเงินสดทั้งทางตรง และทางอ้อม
2. กิจการสามารถควบคุมประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากสินทรัพย์นั้น เช่น กิจการได้รับประโยชน์จากเครื่องจักร หรือสิทธิบัตรซึ่งอยู่ในความควบคุมของกิจการ

วไลพร ประชาฉาย,(2550: น.30) กล่าวว่า **สินทรัพย์** หมายถึง ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของบริษัท ทรัพยากรดังกล่าวเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีตซึ่งบริษัทคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากทรัพยากรนั้น

1.2 ประเภทของสินทรัพย์

สมศักดิ์,(2552) อธิบายว่า สินทรัพย์สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. สินทรัพย์หมุนเวียน (Current Assets) หมายถึง สินทรัพย์ที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย หรืออาจใช้ในการดำเนินงานให้หมดสิ้นภายใน 1 ปี เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร หรือสินทรัพย์อื่นที่เปลี่ยนเป็นเงินสดเร็ว เช่น ลูกหนี้การค้า

2. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (Non-Current Assets) หมายถึง สินทรัพย์ที่ไม่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้โดยเร็ว มีอายุการใช้งานค่อนข้างยาวนาน และกิจการมีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน เช่น เงินลงทุนระยะยาว ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ รถยนต์

สำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก,(ม.ป.ป.):น.4) อธิบายว่า **สินทรัพย์** อาจจำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้

ก. สินทรัพย์ถาวร

ข. สินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน

ค. สินทรัพย์หมุนเวียน

ง. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

สินทรัพย์ถาวร หมายถึง สินทรัพย์อันมีลักษณะคงทน ที่ใช้ในการดำเนินงาน และใช้ได้นานกว่าหนึ่งรอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติ มิได้มีไว้เพื่อขาย

สินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน หมายถึง สินทรัพย์ที่ไม่เป็นตัวเงินที่สามารถระบุได้และไม่มีรูปธรรม ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่หน่วยงานถือไว้เพื่อใช้ในการผลิตหรือจำหน่ายสินค้าหรือบริการเพื่อให้ผู้อื่นเช่า หรือ เพื่อวัตถุประสงค์ในการบริหารงาน

สินทรัพย์หมุนเวียน หมายถึงสินทรัพย์ที่มีลักษณะซื้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ ดังนี้

1. สินทรัพย์ที่หน่วยงานคาดว่าจะรับรู้ประโยชน์จากสินทรัพย์นั้นหรือถือสินทรัพย์ไว้เพื่อขายหรือเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานภายในรอบระยะเวลาดำเนินงานปกติของหน่วยงาน

2. สินทรัพย์ที่หน่วยงานถือไว้โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการค้า หรือถือไว้ในระยะสั้น และคาดว่าจะรับรู้ประโยชน์จากสินทรัพย์นั้นภายใน 12 เดือน นับจากวันที่ในงบแสดงฐานะทางการเงิน

3. เงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสด สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน หมายถึง สินทรัพย์ที่ไม่เข้าลักษณะตามคำนิยามของสินทรัพย์หมุนเวียน

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน หมายถึง สินทรัพย์ที่ไม่เข้าลักษณะตามคำนิยามของสินทรัพย์หมุนเวียน

ขอบเขตของสินทรัพย์ตามหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐนั้น หมายถึง ที่ดิน อาคารและสิ่งปลูกสร้าง ครุภัณฑ์เครื่องจักร ครุภัณฑ์ยานพาหนะ ฯลฯ ซึ่งอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานราชการ และใช้ปฏิบัติงานเพื่อผลิตสินค้าและบริการสาธารณะ โดย “ครุภัณฑ์” นั้น หมายถึง สิ่งของซึ่งตามปกติมีลักษณะคงทนถาวร มีอายุการใช้งานยาวนาน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ตู้เอกสาร ยานพาหนะ เครื่องจักรกล ฯลฯ ค่าครุภัณฑ์นั้นแต่เดิมเป็นรายจ่ายที่เบิกจ่ายจาก

“หมวดค่าครุภัณฑ์” ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้ว ครุภัณฑ์เป็นเพียงส่วนหนึ่งของสินทรัพย์เท่านั้น ในกรณีที่ส่วนราชการได้มีการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการต่างๆตามปกติต้องมีการใช้สินทรัพย์หรือครุภัณฑ์ที่มีอยู่เดิมของส่วนราชการ แต่ต่อมาได้มีการจัดซื้อครุภัณฑ์ชุดใหม่ เพื่อประกอบการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ทั้งครุภัณฑ์เดิมและครุภัณฑ์ใหม่ จะถือว่าเป็นสินทรัพย์ปัจจุบันของส่วนราชการทั้งสิ้น

1.3 ความสำคัญของการบริหารสินทรัพย์

สำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก,(ม.ป.ป.):น.6) อธิบายว่า หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องมีสินทรัพย์เพื่อประกอบในการดำเนินงาน เช่น ที่ดิน อาคาร เครื่องจักร อุปกรณ์สำนักงาน เป็นต้น หรือแม้กระทั่งการเพิ่มผลผลิตของหน่วยงาน การลดค่าใช้จ่ายหรือการให้บริการที่มีคุณภาพ การดำเนินการเหล่านี้จะเกี่ยวเนื่องกับสินทรัพย์ทั้งสิ้น โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้หน่วยงานราชการทุกหน่วยงานมีการบันทึกรายการพัสดุลงในสมุดทะเบียน ตั้งแต่การได้มาจนกระทั่งพัสดุนั้นถูกจำหน่ายออกไป จำนวนเวลาการปฏิบัติงานของหน่วยราชการจะทำให้ปริมาณรายการ ครุภัณฑ์มีจำนวนเพิ่มขึ้น การนำรายละเอียดทางครุภัณฑ์ทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่เพื่อการวิเคราะห์ ตัดสินใจในการบริหารสินทรัพย์นั้นๆ จำเป็นต้องใช้เวลาในการรวบรวมค่อนข้างมาก ปัญหาดังกล่าว ทำให้เกิดแนวคิดเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการสินทรัพย์ที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการปรับปรุงงานด้านพัสดุให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

1.4 ความหมายของการบริหารสินทรัพย์ (สำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก, (ม.ป.ป.): น.7)

ให้ความหมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผน การใช้งาน การซ่อมแซมและบำรุงรักษา การควบคุมตลอดจนถึงการจำหน่ายสินทรัพย์ นอกจากนี้ยังได้มีการจัดทำแผนการปฏิรูประบบบริหารงานภาครัฐ โดยการปรับเปลี่ยนบทบาท ภารกิจ และวิธีการบริหารงานภาครัฐควบคู่กับแผนการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณ การเงินและการพัสดุ ระบบบัญชีเกณฑ์คงค้าง (Accrual Basis) ได้ถูกนำมาใช้แทนการบัญชีเกณฑ์เงินสด (Cash Basis) และได้มีการปรับระบบบริหารสินทรัพย์ที่มีการลงบัญชี ที่ดิน อาคาร สิ่งปลูกสร้างและครุภัณฑ์อื่นๆแยกออกจากกัน เพื่อใช้แสดงในงบแสดงฐานะทางการเงิน มีการบันทึกรายการค่าเสื่อมราคาบัญชีสินทรัพย์ ซึ่งจะทำให้ตัวเลขมีความหมายมากกว่าการบันทึกแต่เพียงราคาทุนอย่างเดียว รวมทั้งจะทำให้ทราบถึงสถานภาพของสินทรัพย์ของหน่วยราชการนั้นๆ ด้วย การบริหารสินทรัพย์อย่างเป็นระบบที่ดี จึงเริ่มเข้ามามีบทบาทและมีความสำคัญมากขึ้น

ในกระบวนการบริหารสินทรัพย์ จะประกอบไปด้วยขั้นตอนต่างๆที่เกี่ยวข้องกันคือ การวางแผนกำหนดความต้องการใช้สินทรัพย์ การจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์ การใช้งานและดูแลรักษาสินทรัพย์ รวมถึงการกำจัดสินทรัพย์หรือการจำหน่ายสินทรัพย์เมื่อหมดความจำเป็น

1.5 การวางแผนกำหนดความต้องการสินทรัพย์

สำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก.,(ม.ป.ป.): น.8) กล่าวว่า การวางแผนเป็นรากฐานที่สำคัญของการสร้างความสำเร็จในการบริหาร ความสำเร็จขององค์กรทั้งหลายจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อใช้แผน (PLAN) เป็นเข็มทิศหรือแนวทางไปสู่จุดหมายที่ต้องการ ดังนั้นการวางแผนกำหนดความต้องการสินทรัพย์กับการดำเนินงานจึงเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไป นั้นแสดงให้เห็นว่าในการจัดทำแผนงาน งาน/โครงการ จะต้องแสดงให้เห็นถึงความต้องการ “สินทรัพย์” ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

จะเห็นได้ว่ากระบวนการวางแผนการปฏิบัติงานเริ่มต้นจาก (1) การกำหนดผลลัพธ์หรือจุดหมายเป็นอันดับแรก จากนั้นจะตามด้วย (2) การกำหนดผลงานหรือวัตถุประสงค์แล้วจึงตามด้วย (3) การกำหนดกระบวนการหรือวิธีการ และ (4) การกำหนดทรัพยากร ส่วนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ (EFFICIENCY) จึงเป็นการทำงานเพื่อให้ได้ผลงานที่ดีโดยการใช้ทรัพยากรที่ประหยัด นั้นแสดงให้เห็นว่าในการจัดทำแผนงาน โครงการต่างๆจะต้องแสดงให้เห็นถึงความต้องการ “สินทรัพย์” ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้ และหากต้องการให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากที่สุดก็จำเป็นต้องจัดหา “สินทรัพย์” ที่มีปริมาณ คุณภาพ ราคาที่เหมาะสมและได้มาในเวลาที่ต้องการใช้ คำว่า “ประหยัดมากที่สุด” มิได้หมายถึงใช้สินทรัพย์ให้น้อยที่สุด แต่เป็นการแสดงให้เห็นถึงการให้สินทรัพย์ให้เต็มศักยภาพของสินทรัพย์นั้นๆ ดังนั้นในการดำเนินการจัดหามาซึ่งสินทรัพย์เพื่อใช้ในการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆขององค์กร สิ่งที่ควรคำนึงถึง คือ

- 1) สินทรัพย์ที่ต้องการนำมาใช้งานชนิดนั้นมีอยู่เดิมบ้างหรือไม่ สภาพเป็นอย่างไร
- 2) หากสินทรัพย์นั้นมีอยู่เดิม ต้องพิจารณาว่ามีการใช้งานเต็มศักยภาพหรือไม่
- 3) สามารถใช้สินทรัพย์ชนิดนั้นร่วมกับโครงการอื่นได้หรือไม่
- 4) แล้วจึงจะมาพิจารณาว่าจำนวนสินทรัพย์เหล่านั้นมีความจำเป็นต้องจัดหาเพิ่มเติมจำนวนเท่าใด

1.6 การจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์

สำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก.,(ม.ป.ป.): น.10) กล่าวว่า การจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์ คือ กระบวนการ (PROCESS) ในการดำเนินการที่จะให้ได้มาซึ่งพัสดุ ที่ดิน สิ่งปลูกสร้างที่ต้องการ เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ขององค์กรตามกำหนดเวลาและมีต้นทุนที่มีประสิทธิภาพ การดำเนินการต่างๆเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์นั้นสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง (PROCUREMENT) การเช่า (RENTING) การยืม (BORROWING) การแลกเปลี่ยน (BARTER OR EXCHANGE) ฯลฯ

1.7 การวิเคราะห์สินทรัพย์

สำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก.(ม.ป.ป.): น.22) กล่าวว่า การคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวร ตามที่กล่าวแล้วว่าสินทรัพย์ย่อมมีการเสื่อมสภาพไปตามกาลเวลา ดังนั้นมูลค่าของสินทรัพย์ที่ซื้อใหม่ ๆ กับสินทรัพย์ที่ใช้จนไปแล้วจึงมีค่าไม่เท่ากันผลแตกต่างของมูลค่าสินทรัพย์ที่มีผลทำให้มูลค่าสินทรัพย์เหล่านั้นลดลง เรียกว่า ค่าเสื่อมราคา ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นฐานปรับมูลค่าของสินทรัพย์ให้มีราคาใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงที่สุด (ราคาตลาด) ปัจจัยในการคำนวณค่าเสื่อมราคาขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. อายุประโยชน์ (Economic life หรือ Service life) เกิดขึ้นจากการคาดคะเนโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยปกติมักจะคาดคะเนเป็นระยะเวลาในการใช้งาน เช่น จำนวนชั่วโมง จำนวนเดือน หรือ จำนวนปี หรืออาจวัดเป็นจำนวนผลผลิต เช่น ต้น ไม้ล่ กล่อง เป็นต้น

2. ฐานในการคำนวณค่าเสื่อมราคา (Depreciation Base) หมายถึงราคาทุน (Acquisition Cost) ของสินทรัพย์ หากคาดว่ามีความซาก (Salvage value) ที่จะขายได้หลังเลิกใช้ให้นำมาหักออกจากราคาทุนของสินทรัพย์ เพื่อให้ได้มูลค่าของสินทรัพย์ที่จะใช้ได้อย่างแท้จริง

3. วิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคา (Depreciation Method) เป็นปัจจัยที่ควรเลือกให้เหมาะสมกับสินทรัพย์นั้น โดยต้องคำนึงถึงลักษณะการใช้งาน และลักษณะความเสื่อมค่าของสินทรัพย์

2. รายได้

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, (<http://www.cad.go.th/>) ให้หมายถึง ผลตอบแทนที่กิจการได้รับจากการขายสินค้าหรือบริการตามปกติของกิจการรวมทั้ง ผลตอบแทนอื่นๆ ที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติ รายได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. รายได้จากการขาย (Sale revenue) หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการขายสินค้าหรือบริการ อันเป็นรายได้จากการดำเนินงานตามปกติ เช่น กิจการซื้อขายสินค้า รายได้ของกิจการ คือ รายได้จากการขายสินค้า ส่วนกิจการให้บริการ เช่น ซ่อมเครื่องไฟฟ้า รายได้ของกิจการ คือ รายได้ค่าซ่อม

2. รายได้อื่น (Other incomes) หมายถึง รายได้ที่มีได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการซึ่งเป็นรายได้ที่ไม่ใช่รายได้จากการขายสินค้าหรือบริการนั่นเอง

สภาวิชาชีพบัญชี, (2555:น.6) อธิบายว่า รายได้ หมายถึง กระแสรับของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ (ก่อนหักค่าใช้จ่าย) ในรอบระยะเวลาบัญชีซึ่งเกิดขึ้นจากกิจกรรมตามปกติของกิจการเมื่อกระแสรับนั้นส่งผลให้ส่วนของเจ้าของเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ไม่รวมถึงเงินทุนที่ได้รับจากผู้มีส่วนร่วมในส่วนของเจ้าของ

3. การจัดองค์กรเพื่อหารายได้ของมหาวิทยาลัยไทย

สุรพล, (ม.ป.ป) กล่าวว่า ความจำเป็นของมหาวิทยาลัยไทยในการจัดหารายได้ด้วยตนเอง นอกเหนือไปจากเงินรายได้ที่ได้รับความสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดินของรัฐบาล เป็นสิ่งที่ไม่อาจ

ปฏิเสธได้ในสภาวะปัจจุบัน เหตุผลของความจำเป็นดังกล่าวไม่ใช่เพียงเพราะการที่มหาวิทยาลัยมีข้อจำกัดในการได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดินอันเนื่องมาจากการมีสถานะทางกฎหมายเป็นเพียง “กรม” กรมหนึ่งที่จะต้อง “แย่งชิง” นำเสนอแผนการจัดทำงบประมาณที่จะต้องดึงดูดใจเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณโดยแข่งขันกับกรมอื่นๆ อีกเกือบสองร้อยกรมในระบบราชการไทยเท่านั้น หากแต่ยังมีเหตุผลมาจากการที่รายได้ที่มหาวิทยาลัยหามาได้ด้วยตนเองดังกล่าวนี้เป็น “รายได้พิเศษ” ซึ่งมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งสามารถจัดเก็บไว้ได้เองตามกฎหมายมหาวิทยาลัย และสามารถบริหารจัดการภายใต้ระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยอย่างอิสระอีกด้วย นอกจากนี้ รายได้ส่วนนี้ยังมีความสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันให้สามารถมีการดำเนินการตามนโยบายและบริหารงานตามความจำเป็นของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง เพื่อให้สามารถธำรง “ความเป็นอิสระ” ของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งเอาไว้ได้ เพราะกรณียอมเป็นการไร้ประโยชน์หากจะยังคงพัวพันถึงความเป็นอิสระทางวิชาการก็ดี ความเป็นอิสระในทางการบริหารก็ดี ในขณะที่มหาวิทยาลัยยังไม่มีแม้แต่เงินงบประมาณและไม่มีอำนาจในการบริหารและใช้จ่ายให้เป็นไปตามเป้าหมายที่มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งเห็นว่าเหมาะสมสำหรับตนเองได้

ดังนั้น รายได้ของมหาวิทยาลัยที่จัดทำมาได้ด้วยตนเอง จึงไม่ใช่แต่เพียงงบประมาณอีกก้อนหนึ่งที่จะนำมาสนับสนุนรายจ่ายที่ไม่ได้รับงบประมาณแผ่นดินเท่านั้น หากแต่เป็นปัจจัยสำคัญที่จำเป็นซึ่งถึงระดับของความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ภายใต้ยุคสมัยที่การบริหารจัดการกับเงินงบประมาณแผ่นดิน และการใช้จ่ายใช้สอยเงินงบประมาณแผ่นดิน ยังคงต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และระเบียบข้อบังคับเดียวกับกระทรวง ทบวง กรม ในฝ่ายบริหารอื่นๆ ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้วย

ปัญหาประการสำคัญที่อาจจะเป็นอุปสรรคสำหรับมหาวิทยาลัยทั้งหลายในอันที่จะพยายามจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยเอง ทั้งๆ ที่มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งต่างก็มีศักยภาพในทางวิชาการ มีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่า และมีความรู้ในการจัดการที่ดียิ่งในสาขาวิชาการด้านต่างๆ ก็คือ ปัญหาในเรื่องความไม่แน่ใจในอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของมหาวิทยาลัยในการดำเนินการเพื่อจัดหารายได้ของตนเองประการหนึ่ง กับปัญหาการไม่ทราบแนวทางและรูปแบบที่เป็นไปได้ที่ชัดเจนในการดำเนินการเพื่อจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยอีกประการหนึ่ง

ปัญหาทั้งสองประการนี้เป็นปัญหาใหญ่ที่เป็นอุปสรรคสำหรับการหารายได้ด้วยตนเองของมหาวิทยาลัยทั้งหลาย เพราะแม้ว่าพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยต่างๆ จะกำหนดให้สภามหาวิทยาลัยหรือสภาสถาบันมีอำนาจดำเนินกิจการต่างๆ อย่างกว้างขวางภายในขอบวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยหรือของสถาบันก็ตาม แต่โดยที่การดำเนินการเพื่อจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและการบริหารจัดการทางการเงิน ซึ่งโดยปกติจะมีกฎระเบียบและคำสั่งทั้งของกระทรวงการคลัง สำนักงานงบประมาณ หรือสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมาเกี่ยวข้องหรือ “น่าจะเกี่ยวข้อง” กับการดำเนินการเรื่องดังกล่าวอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น เมื่อไม่มีความแน่ชัดในเรื่องอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการและไม่มีแนวทางปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างในเรื่องนั้นๆ มาก่อน ผู้บริหารมหาวิทยาลัยจำนวนมากจึงมักมีความลังเลที่จะดำเนินการเพื่อจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยในรูปแบบที่ตนไม่เคยดำเนินการมาก่อน และความลังเลดังกล่าวก็มักจะนำไปสู่การตัดสินใจไม่ดำเนินการในกิจกรรมที่พึงกระทำเพื่อการหารายได้ของมหาวิทยาลัยไปเสีย จนกระทั่งทำให้รายได้

ส่วนที่เป็นรายได้พิเศษของมหาวิทยาลัยที่ได้รับยกเว้นมิให้ต้องนำส่งคลังของบางมหาวิทยาลัยนั้น อาจจะต้องจ่ายเฉพาะในส่วนที่เป็นรายได้ค่าหน่วยกิตและค่าธรรมเนียมการศึกษาต่างๆ กับรายได้ดั้งเดิมที่มีมาพร้อมๆ กับการดำเนินงานมหาวิทยาลัย อาทิเช่น ค่าบำรุงหอพักนักศึกษา ค่าธรรมเนียมการจำหน่ายอาหารในโรงอาหารมหาวิทยาลัย ค่าเช่าสถานที่ หรือเงินกำไรจากการจัดทำซีท หรือเอกสารประกอบการบรรยายรายวิชาต่างๆ เท่านั้น

แม้ว่าในปัจจุบันมหาวิทยาลัยทุกแห่งหรือเกือบทุกแห่งได้ริเริ่มดำเนินการในการจัดกิจกรรมเพื่อจัดหารายได้ของตนเองนอกเหนือไปจากรายได้พิเศษดั้งเดิมของมหาวิทยาลัยที่กล่าวมาข้างต้นบ้างแล้ว แต่ปัญหาในเรื่องความไม่มั่นใจในอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของมหาวิทยาลัย และความไม่ชัดเจนในแนวทางที่จะจัดหารายได้ก็ยังคงดำรงอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการดำเนินการจัดหารายได้ในเรื่องที่มีความสำคัญและอาจกระทบกับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐอื่นๆ อาทิ เช่นการจัดหาผลประโยชน์จากรัฐพัสดุที่มหาวิทยาลัยครอบครองและใช้ประโยชน์อยู่ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่ดูแลที่รัฐพัสดุของประเทศ หรือการจัดกิจกรรมทางการเรียนการสอนนอก ระบบบริหารแบบราชการที่อาจกระทบต่ออำนาจหน้าที่ของทบวงมหาวิทยาลัยเองโดยตรง ฯลฯ เป็นต้น ดังนั้น การทำความเข้าใจในประเด็นข้อกฎหมายและการนำเสนอรูปแบบของการหารายได้ของมหาวิทยาลัยที่ได้มีการดำเนินการเป็นผลมาแล้ว จึงน่าจะมีความจำเป็นและจะเป็นประโยชน์สำหรับการกำหนดแนวทางในการจัดองค์กรเพื่อจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยไทยต่อไป

3.1 แนวทางในการดำเนินการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัย

เมื่อพิจารณาจากกรอบในเรื่องรายได้ “รายได้” ที่มหาวิทยาลัยได้รับและจัดเก็บไว้เพื่อการบริหารงานด้วยตนเองโดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้ของแผ่นดิน ซึ่งทุกมหาวิทยาลัยมีรายได้ในส่วนนี้เป็นรายได้หลักของ “รายได้พิเศษของมหาวิทยาลัย” โดนไม่ต้องนำส่งคลังอยู่แล้ว และยกเว้นไม่กล่าวถึงรายได้ปลีกย่อยอื่นๆ ที่เป็นรายได้ “ดั้งเดิม” ของมหาวิทยาลัย อาทิเช่น ค่าธรรมเนียมการใช้สถานที่ ฯลฯ แล้ว อาจจำแนกการดำเนินการที่มีลักษณะเป็นการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยที่อยู่ภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย ต่างๆ ดังนี้

3.1.1 การดำเนินงานด้านจัดการเรียนการสอน

กิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการจัดการเรียนการสอนอันเป็นแหล่งที่มาของรายได้หมายถึงการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรเพื่อรับปริญญาหรือประกาศนียบัตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัย โดยในมหาวิทยาลัยมีการดำเนินการในกิจกรรมประเภทนี้ในหลายระดับ ตั้งแต่ชั้นปริญญาตรีชั้นประกาศนียบัตรบัณฑิต และในระดับปริญญาโท ทั้งการจัดการกิจกรรมในลักษณะเช่นนี้มีความหลากหลายกระจายออกไปในคณะต่างๆ เกือบทุกคณะ และเป็นการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กับทั้งมีการดำเนินกิจกรรมเหล่านี้ทั้งในภาคกลางวันและในภาคค่ำ

ลักษณะของกิจกรรมทางด้านการเรียนการสอนที่มีผลเป็นการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยเหล่านี้ที่มีความแตกต่างไปจากการจัดการเรียนการสอนเพื่อรับปริญญาในหลักสูตรปกติของมหาวิทยาลัยก็คือ โครงการจัดการเรียนการสอนที่เป็นการจัดหารายได้ ซึ่งมีชื่อเรียกในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่า “โครงการพิเศษ” เหล่านี้ เป็นการจัดหลักสูตรที่เพิ่มเติมขึ้นจากหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนโดยปกติที่มหาวิทยาลัยดำเนินการอยู่ตามแผนจัดการศึกษา ซึ่งได้รับความ

สนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดินโดยปกติ ซึ่งความแตกต่างนี้มีผลทำให้ “โครงการพิเศษ” ต่างๆ จะต้องแบกรับค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการเปิดโครงการขึ้นเอง ซึ่งก็หมายความว่า ผู้สมัครเข้าศึกษาใน “โครงการพิเศษ” เหล่านี้จะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าการเข้าศึกษาในโครงการปกติมาก และบุคลากรที่ปฏิบัติงานในด้านการสอนหรือให้บริการที่จะบริหารงานโครงการพิเศษเหล่านี้ ก็จะได้รับค่าตอบแทนเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษจากการปฏิบัติงานในโครงการพิเศษเหล่านี้ด้วย

โครงการพิเศษเหล่านี้เป็นกิจกรรมทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อรับปริญญา หรือประกาศนียบัตรบัณฑิตที่จัดทำขึ้นคู่ขนานไปกับการจัดการศึกษาในระบบปกติของมหาวิทยาลัยที่ได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดิน แต่ข้อแตกต่างที่ชัดเจนระหว่างโครงการทั้งสองนี้คือการที่ผู้เข้าศึกษาในโครงการพิเศษเหล่านี้จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด หรือค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ของการศึกษาเอง โดยหากจะเปรียบเทียบอัตราค่าใช้จ่ายของผู้เข้าศึกษาในโครงการปกติที่มหาวิทยาลัยดำเนินการอยู่กับผู้เข้าศึกษาในโครงการพิเศษในหลักสูตรทำนองเดียวกันจะพบว่า มีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก

3.1.2. การดำเนินการด้านการวิจัยและให้คำปรึกษาทางวิชาการ

การดำเนินการในเรื่องการจัดการวิจัยและให้บริการทางวิชาการ เป็นกิจกรรมที่มีผลเป็นการหารายได้ให้แก่มหาวิทยาลัยที่มีการริเริ่มดำเนินการค่อนข้างช้าในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ เนื่องจากมหาวิทยาลัยได้สนับสนุนให้อาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยเข้ารับทำงานวิจัยและให้คำปรึกษาทางวิชาการในลักษณะงานวิจัยส่วนบุคคลและในฐานะที่ปรึกษาของหน่วยงานต่างๆ ในลักษณะการดำเนินงานส่วนบุคคล โดยมีได้มีการจัดระบบการสนับสนุนรองรับและอำนวยความสะดวกในกิจกรรมประเภทนี้มาเป็นเวลานาน ทั้งๆ ที่บุคลากรของมหาวิทยาลัยจำนวนมาก เป็นบุคลากรที่มีศักยภาพในทางวิชาการและการค้นคว้าวิจัยในระดับสูง และได้รับการยอมรับในวงกว้างในหลายสาขาวิชาการและมีความเหมาะสมสำหรับงานวิจัยในศาสตร์ต่างๆ เป็นอย่างยิ่ง จนปรากฏผลงานวิจัยจำนวนมากที่สร้างขึ้นโดยนักวิจัยที่เป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยเหล่านี้ ในลักษณะผลงานวิจัยส่วนบุคคล

ความพยายามในการริเริ่มจัดองค์กรกลางขึ้นเป็นศูนย์กลางในการบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเกิดขึ้น ภายใต้ชื่อของโครงการต่างๆ ซึ่งจะมีฐานะเป็นหน่วยงานของมหาวิทยาลัยที่มีสถานะในระดับเดียวกันกับคณะ สำนัก สถาบันที่มีอยู่แล้วโดยการจัดตั้งทำโดยระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยซึ่งประสงค์จะให้หน่วยงานนี้เป็นหน่วยงานของมหาวิทยาลัยที่มีระบบบริหารที่เป็นอิสระไม่อยู่ภายในระบบราชการ

เหตุผลสำคัญที่ทำให้ต้องมีหน่วยงานกลางที่จะรองรับงานวิจัยของมหาวิทยาลัยขึ้นเป็นประเด็นที่เกิดจากปัญหาในทางกฎหมายและปัญหาเกี่ยวกับสภาพในทางเทคนิคของการบริหารงานวิจัยต่างๆ โดยแท้ กล่าวคือ ในทางกฎหมาย องค์กรผู้ให้ทุนการวิจัยมักมีเงื่อนไขที่จะต้องมีการคู่สัญญาที่รับผิดชอบงานวิจัยที่เป็นนิติบุคคล หรือที่มีสถานะเป็นส่วนราชการเพื่อความมั่นคงในเรื่องความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของงานวิจัย ประกอบกับงานวิจัยจำนวนมาก (โดยเฉพาะงานวิจัยที่มาจากกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ ที่ไม่มีวัตถุประสงค์โดยตรงในด้านการสนับสนุนการวิจัย) ซึ่งมักมีเงื่อนไขในเรื่องการวางหลักประกันผลงาน (แต่ก็จะได้รับการยกเว้นในกรณีที่มีมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นส่วนราชการเข้าเป็นคู่สัญญารับจัดทำงานวิจัยนั้นๆ) อีกทั้งภาระงานในการเจรจาต่อรองและจัดทำสัญญา

วิจัยซึ่งมักจะมีข้อกำหนดที่แตกต่างไปจากสัญญาที่มหาวิทยาลัยในฐานะส่วนราชการเคยลงนามผูกพัน อยู่โดยปกติ เหตุผลความจำเป็นดังกล่าวทำให้จำต้องมืองค์กรเฉพาะเข้ามารับผิดชอบตรวจสอบความ ผูกพันและความเป็นไปได้ตามเงื่อนไขของงานวิจัยก่อนลงนาม คอยติดตามการปฏิบัติงานวิจัยหรือ บริหารงานวิจัยหลังจากที่ได้มีการลงนามในสัญญาวิจัยแล้วเพื่อให้งานวิจัยที่ดำเนินการในนามของ มหาวิทยาลัยสามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ในแง่การจัดการรายได้ของมหาวิทยาลัย จะกำหนดไว้โดยแจ้งชัดว่า โครงการวิจัยที่ดำเนินการในนามมหาวิทยาลัยภายใต้บริหารจัดการของหน่วยงานกลาง จะต้องจ่าย ค่าธรรมเนียมเป็นเงินบำรุงมหาวิทยาลัยในอัตราตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ของ มหาวิทยาลัย โดยจ่ายค่าตอบแทนที่ได้รับของโครงการวิจัยแต่ละโครงการ

3.1.3 การดำเนินงานด้านการจัดการสัมมนาและฝึกอบรม

การจัดการสัมมนาในทางวิชาการและการฝึกอบรมระยะสั้นที่เกี่ยวข้องกับงาน ทางวิชาการ ที่มีการเรียนการสอนอยู่ในมหาวิทยาลัยดูจะเป็นกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยทุกแห่งมีการ ดำเนินการอยู่แล้ว ในลักษณะของการจัดการสัมมนาและฝึกอบรม โดยมีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจาก ผู้เข้ารับการอบรมหรือสัมมนาเหล่านี้ไว้เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติเดียวกันของทั้งมหาวิทยาลัย โดย ได้กำหนดแนวทางสำหรับการจัดทำโครงการ การขออนุมัติโครงการและแบบแผนการกำหนดและ บริหารเงินรายได้โครงการ รูปแบบการจัดทำบัญชีรับจ่ายของแต่ละโครงการ ไปจนถึงการรายงานผล และการตรวจสอบความถูกต้องในการใช้จ่ายเงินของโครงการเหล่านี้ด้วย

ในแง่รายได้ของมหาวิทยาลัยจากการจัดกิจกรรมดังกล่าว ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศของมหาวิทยาลัยในเรื่องนี้จะกำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปไว้ว่า โครงการทุกโครงการที่จัด กิจกรรมฝึกอบรมและสัมมนาทางวิชาการโดยมีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้เข้าร่วม จะต้องนำเงิน รายได้ในอัตราที่กำหนดไว้ในระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศของมหาวิทยาลัยทั้งหมดที่จัดเก็บได้ ส่งให้แก่ มหาวิทยาลัยเพื่อเป็นเงินค่าธรรมเนียมบำรุงมหาวิทยาลัย อนุญาตให้หน่วยงานที่จัดโครงการนั้นๆ เก็บไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการและส่วนที่เหลือจากรายจ่ายก็อนุญาตให้จัดเก็บเป็นรายได้ ของหน่วยงานได้ โดยไม่ต้องนำส่งให้แก่มหาวิทยาลัยและหน่วยงานเกือบทุกแห่งก็นำเงินรายได้จาก การดำเนินกิจกรรมโครงการไปใช้จ่ายในด้านสวัสดิการและเป็นเงินค่าตอบแทนพิเศษให้แก่ อาจารย์และข้าราชการในหน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวนั่นเอง

3.1.4. การจัดบริการทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัย

การดำเนินกิจกรรมทางวิชาการที่มีความเกี่ยวข้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัยใน ฐานะแหล่งความรู้ในทางวิชาการของชาติโดยตรงในที่นี้ก็คือ การดำเนินกิจกรรมของสำนักพิมพ์ โรงพิมพ์และศูนย์หนังสือของมหาวิทยาลัย

การดำเนินการสนับสนุนและเสริมสร้างตำรา เอกสารการวิจัยและหนังสือ ประกอบการเรียนการสอน การจัดพิมพ์ตำรา หนังสือและเอกสารดังกล่าว ตลอดไปถึงการเผยแพร่ ตำราและสิ่งพิมพ์ต่างๆ อันเป็นภารกิจของหน่วยงานบริการทางวิชาการทั้งสามหน่วยนี้ ทั้งนี้เพื่อ สนับสนุนและเผยแพร่งานทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ตลอดจนเพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ตลอดทั้งเพื่อประโยชน์ในการให้บริการ แก่สังคมในวงกว้างออกไปอีกด้วย

ในแง่การบริการจัดการกิจกรรมของมหาวิทยาลัย ดำเนินการไปภายใต้ระเบียบข้อบังคับ ประกาศ ที่มหาวิทยาลัยตราขึ้น ซึ่งรับรองให้หน่วยงานมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานของมหาวิทยาลัยที่มีระบบบริหารงานที่เป็นอิสระแยกต่างหากจากระบบราชการ โดยแต่ละหน่วยงานจะมีคณะกรรมการบริหารและผู้จัดการที่คณะกรรมการบริหาร รับผิดชอบในกิจการต่างๆ ของหน่วยงานเอง ทั้งนี้ภายใต้แนวนโยบายและการกำกับดูแลของคณะกรรมการ เพื่อกำกับการบริหารงานของหน่วยงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3.1.5. การจัดหาผลประโยชน์จากที่ราชพัสดุและที่ดินของมหาวิทยาลัย

โดยที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง เป็นกฎหมายจัดตั้งมหาวิทยาลัย ดังนั้น บทบัญญัติที่เกี่ยวกับอำนาจในการจัดหาผลประโยชน์จากที่ราชพัสดุที่มหาวิทยาลัยครอบครอง อยู่จึงปรากฏแนวทางที่ค่อนข้างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการและจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยจากที่ดินดังกล่าวอยู่ในขณะนี้

เพื่อรองรับอำนาจตามกฎหมายในการจัดหาผลประโยชน์จากที่ราชพัสดุที่มหาวิทยาลัยครอบครองดูแลอยู่ มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจึงได้ตราระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ของมหาวิทยาลัย เพื่อวางหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหารายได้ และผลประโยชน์จากที่ดินดังกล่าว โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งนี้ โดยไม่ต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ที่กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติราชพัสดุ พ.ศ. 2518 ซึ่งกรมธนารักษ์ได้กำหนดไว้สำหรับการบริหารจัดการที่ราชพัสดุโดยทั่วไปแต่อย่างใด โดยรายได้ที่เกิดจากการจัดหาผลประโยชน์จากที่ราชพัสดุที่มหาวิทยาลัยครอบครองดูแลและใช้ประโยชน์นี้ ถือเป็นรายได้ของมหาวิทยาลัยโดยตรง โดยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง

สำหรับกรณีที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำลังดำเนินการให้มหาวิทยาลัยต่างๆ เสนองขอการแก้ไขพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิและการจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุ ให้มีความชัดเจนขึ้นนั้น แนวทางการดำเนินการดังกล่าวไม่ได้เป็นแนวทางใหม่สำหรับมหาวิทยาลัยทุกแห่ง ซึ่งมีกฎหมายจัดตั้งที่เอื้ออำนวยและให้มีการตีความอำนาจในการจัดหาผลประโยชน์ในที่ราชพัสดุของมหาวิทยาลัยในลักษณะที่เปิดกว้างดังกล่าวมาเป็นเวลานานก่อนหน้านั้นแล้ว การเสนอกแก้ไขพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยไปยังทบวงมหาวิทยาลัยพร้อมๆ กับมหาวิทยาลัยอื่นที่ได้ดำเนินการไปในช่วงกลางปี พ.ศ. 2540 นี้ จึงเป็นเพียงการยืนยันความถูกต้องของการปฏิบัติเดิมและเพิ่มความชัดเจนขึ้นเกี่ยวกับสิทธิของมหาวิทยาลัยในที่ดินที่ได้รับบริจาคหรือซื้อมาด้วยเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยที่ให้ถือว่าเป็นกรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยโดยไม่ต้องตกเป็นที่ราชพัสดุเท่านั้น

การจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยทั้งห้าแนวทางที่ได้นำเสนอมานี้เป็นการดำเนินการที่เริ่มปฏิบัติมาแล้วในมหาวิทยาลัยและเป็นการจัดหารายได้ที่มีสัดส่วนสำคัญอย่างยิ่งในงบประมาณรายจ่ายจากรายได้พิเศษของมหาวิทยาลัย และน่าจะครอบคลุมการดำเนินกิจกรรมของมหาวิทยาลัยที่มีลักษณะแตกต่างกันค่อนข้างครบถ้วน และอาจจะเป็นตัวอย่างสำหรับการริเริ่มดำเนินการของมหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่ยังมีได้มีการดำเนินการในส่วนหนึ่งส่วนใดได้เป็นอย่างดี หากว่ามหาวิทยาลัยต่างๆ สามารถก้าวข้ามอุปสรรคและปัญหาในการจัดหารายได้ที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ได้

4. หลักการร่างและการพิจารณาร่าง กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่ง

สุริศา, (2557) กล่าวไว้ว่า การพิจารณาร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่ง ที่หน่วยงานของมหาวิทยาลัย เสนอมาจะพิจารณาตรวจสอบว่าร่างที่เสนอมาดังกล่าว เป็นเรื่องที่ทำขึ้นใหม่ หรือเป็นการแก้ไขปรับปรุงไปจากกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง ที่มีผลบังคับอยู่นั้น โดยการตรวจสอบจากบันทึกที่หน่วยงานเสนอมา หรือตรวจสอบ จากกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับของมหาวิทยาลัยที่มีผลบังคับอยู่ขณะนั้น หากยังคลุมเครือไม่ชัดเจน อาจสอบถาม หน่วยงานที่ได้เสนอเรื่องเข้ามา จากนั้นจะได้พิจารณาในขั้นตอนต่อไป ดังนี้

4.2 กรณีเป็นร่าง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ที่จัดทำขึ้นใหม่ จะพิจารณาตรวจสอบว่าตามร่างที่หน่วยงาน เสนอมา เกี่ยวด้วย เรื่องใด และเคยมี กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศ ในลักษณะเดียวกัน กับของหน่วยงานอื่นๆ ที่ได้ผ่านความเห็นชอบ จากที่ประชุมคณบดี หรือสภามหาวิทยาลัยแล้วหรือไม่ หากกรณีมี กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ซึ่งมีรูปแบบ หรือมีลักษณะ เดียวกันก็จะนำกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศนั้นๆ มาพิจารณาเทียบเคียงกับร่างที่หน่วยงานเสนอมาโดยการยึดหลักการตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ที่ประกาศใช้แล้วเป็นฐานในการพิจารณาโดยในการตรวจสอบอาจให้ความเห็นหรือตั้งข้อสังเกต พร้อมทั้งแก้ไขร่าง ที่เสนอมารับเป็นไปตาม ระเบียบงานสารบรรณ ตามแบบของข้อบังคับ ระเบียบหรือประกาศแล้วแต่กรณี และ พิจารณาหลักการ และการใช้ข้อความต่างๆ ให้ถูกต้องครบถ้วน โดยไม่ให้ขัดหรือแย้งกับระเบียบ ข้อบังคับอื่นๆ ของมหาวิทยาลัย จากนั้นจะเสนอร่างที่ได้ตรวจสอบพิจารณา แล้วให้หน่วยงาน ที่เสนอเรื่องเข้ามาได้พิจารณา อีกครั้งว่าเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ หรือเจตนารมณ์หรือไม่ ตลอดจนข้อความ ถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ เมื่อหน่วยงาน เห็นชอบแล้วก็จะนำ เสนอที่ประชุม คณบดีหรือสภามหาวิทยาลัยพิจารณาในลำดับต่อไป

4.3 กรณีเป็นร่างกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ที่เป็นการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม จาก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศเดิม ที่มีอยู่แล้ว จะพิจารณาตรวจสอบว่าเป็นการแก้ไขปรับปรุงเพียงเล็กน้อย หรือเป็นการแก้ไขปรับปรุงใหญ่ ถ้าเป็นการแก้ไขปรับปรุง เพียงเล็กน้อยก็จะยกร่าง กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับเป็นฉบับที่ 2 โดยกำหนดให้แก้ไขเฉพาะบางข้อที่มีการเสนอขอแก้ไข ถ้าพิจารณาแล้ว เห็นว่าเป็นการแก้ไขปรับปรุงใหญ่ก็จะยกร่างกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศขึ้นใหม่ โดยกำหนดให้ยกเลิก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือ ประกาศที่ใช้อยู่เดิมทั้งฉบับ ในการจัดทำร่าง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ในทั้งสองกรณีจะจัดทำบัญชี หรือตาราง เปรียบเทียบ แสดงความแตกต่างของกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศเดิม กับร่างใหม่ที่ต่างออกไป เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการ พิจารณาของ ที่ประชุมคณบดีและสภามหาวิทยาลัย สำหรับขั้นตอนการตรวจพิจารณา จะมีลักษณะเดียวกันกับที่กล่าวตามข้อ 1

ในการเริ่มต้นการยกร่างกฎหมายนั้นผู้ร่างต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. ขั้นตอนก่อนยกร่าง (บทตรวจสอบการยกร่างกฎหมาย)

1.1 วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจคืออะไร

1.2 ใครควรเป็นผู้ทำภารกิจนั้น

1.3 มีความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายขึ้นเพื่อให้การทำภารกิจนั้นประสบความสำเร็จ

หรือไม่

- 1.4 ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย
- 1.5 ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า
- 1.6 ความพร้อมของหน่วยงาน
- 1.7 หน่วยงานที่รับผิดชอบ
- 1.8 วิธีการทำงานและการตรวจสอบ
- 1.9 การรับฟังความคิดเห็น และผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากการที่กฎหมายนั้น

2. ขั้นตอนขณะยกร่าง

- 2.1 พิจารณาศักดิ์ของกฎหมาย เช่น เป็นพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด
- 2.2 พิจารณาลำดับของกฎหมาย เช่น เป็นฉบับแรก ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม หรือปรับปรุง

ใหม่

2.3 ความถูกต้องตามแบบของกฎหมายแต่ละประเภท มีรูปแบบเช่นไร

2.4 พิจารณาจุดประสงค์ของการร่าง เพื่อจะได้ยกร่างได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เช่น เพื่อยกเลิก เพื่อจัดตั้ง เพื่อส่งเสริม เพื่อให้การคุ้มครอง รวมถึงความเหมาะสมในเรื่องของเวลาที่จะประกาศใช้กฎหมายตามที่เป็นจริงด้วย

- 2.5 การกำหนดบทนิยามต่างๆ

2.6 ความถูกต้อง ครบถ้วน ของเนื้อหาสาระในประเด็นต่างๆ ที่จะยกร่าง การจักเรียงมาตรา การจัดหมวดหมู่ และความขัดกันของกฎหมาย หรือขัดกันของกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องมีหรือไม่ มีปัญหาในการปฏิบัติหรือไม่ และจะมีวิธีการแก้ไขหรือไม่อย่างไร

2.7 การใช้ภาษาในกฎหมาย ถ้อยคำตามแบบของกฎหมาย การสะกดคำ การใช้วรรคตอน แบบการใช้ตัวเลข ตัวหนังสือ รวมไปถึงการใช้ถ้อยคำสำนวนต่างๆ มีความกลมกลืนเหมาะสมกันหรือไม่

2.8 ในบทที่เป็นเนื้อหาสาระของกฎหมายจะต้องศึกษาในข้อกฎหมายที่จะเกิดจากการบังคับใช้และการตรวจสอบความขัดแย้ง ความซ้ำซ้อน หรือการบัญญัติกฎหมายที่ให้กฎหมายลูกมีอำนาจมากกว่ากฎหมายแม่บทหรือไม่ด้วย

2.9 การใช้บทเฉพาะกาลในการรักษาสิทธิต่างๆ จำเป็นต้องมีหรือไม่ รวมถึงการรักษาการตามกฎหมายจะเป็นอย่างไร มีใครบ้าง หรือคำนึงถึงปัญหาในทางปฏิบัติว่ากลไกในการบังคับใช้นั้นสมบูรณ์เหมาะสม สามารถบังคับใช้ได้สมความมุ่งหมายหรือไม่

3. ขั้นตอนภายหลังการยกร่าง

นำออกบังคับใช้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รองรัตน์ วิโรจน์เพชร (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการรายได้ของมหาวิทยาลัยไทย โดยการศึกษาพบว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ระบุให้รัฐมีหน้าที่จัดการศึกษาและปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมจึงเป็นหน้าที่โดยตรงของรัฐในการบริการสาธารณะทางด้านการศึกษา แต่รัฐมีภารกิจในการบริการสาธารณะทางด้านสังคมอื่นอีก ประกอบกับสภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอย งบประมาณที่รัฐจัดสรรให้มหาวิทยาลัยจึงมีขีดจำกัด ในขณะที่ลักษณะและธรรมชาติของมหาวิทยาลัยต้องมีความเป็นอิสระ

มีเสรีภาพทางวิชาการ มหาวิทยาลัยมริสระในการบริหารงาน การเงิน และทรัพย์สิน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ความเป็นเลิศทางวิชาการ ดังนั้น มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงิน เพื่อนำมาเสริมเงินงบประมาณแผ่นดินที่ไม่เพียงพอวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย โดยศึกษาเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศและนำเสนอรูปแบบและแนวทางในการหารายได้ เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถปรับปรุงหรือริเริ่มกิจกรรมในลักษณะเป็นการหารายได้มากขึ้นจากการศึกษาพบว่ามหาวิทยาลัยของรัฐอยู่ในระบบราชการ จัดเป็นองค์กรอิสระของรัฐประเภทหนึ่งที่ไม่มุ่งแสวงหากำไร การเป็นหน่วยงานราชการทำให้ระบบการบริหารงานและการบริหารเงินงบประมาณแผ่นดินเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ วิธีปฏิบัติของทางราชการ แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัย ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดให้สภามหาวิทยาลัยซึ่งเป็นองค์กรสูงสุดในมหาวิทยาลัยมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สิน และแสวงหารายได้ บริหารจัดการการเงินรายได้ของตนเองได้โดยอิสระ ภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งมหาวิทยาลัย สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในการออกระเบียบ ข้อบังคับ การบริหารงานและการจัดการทรัพย์สินรวมทั้งการจัดตั้งองค์กรภายในมหาวิทยาลัยขึ้นมารองรับการดำเนินกิจกรรมในลักษณะที่เป็นการหารายได้ การหารายได้ของมหาวิทยาลัยมีหลายรูปแบบ เช่น การให้บริการทางวิชาการ และการจัดการทรัพย์สิน ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพและมีความเป็นเอกภาพ จึงสมควรจัดตั้งองค์กรหารายได้มหาวิทยาลัยเสริมโครงสร้างการบริหารเดิม รูปแบบที่เหมาะสมคือ การจัดตั้งสำนักงานจัดการทรัพย์สิน ดำเนินการหารายได้จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย เป็นหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยขึ้นตรงต่ออธิการบดี มีการบริหารงานที่เป็นอิสระแตกต่างจากระบบราชการ มีความคล่องตัว ยืดหยุ่น โดยสภามหาวิทยาลัยตรากฎหมายขึ้นมารองรับการบริหารจัดการ และมีระบบการตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน ซึ่งจะเป็นอีกทางหนึ่งที่มหาวิทยาลัยที่ยังไม่มีความพร้อมในการปรับเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จะมีการบริหารจัดการการเงินและทรัพย์สินของตนเอง เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระและนำเงินรายได้มาพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการตอบสนองความต้องการของสังคม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “ การบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ ” เป็นการศึกษาถึงหลักการบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจนในการนำมาวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยมีวิธีการศึกษาและการรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

1. การศึกษาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ ใช้การศึกษาจากเอกสาร การศึกษาถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ใช้การศึกษาจากเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

2. สัมภาษณ์บุคลากรมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ และผู้บริหารที่กำหนดนโยบาย โดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อเน้นย้ำความเข้าใจในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ

1. กลุ่มตัวอย่าง

1.1 กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 5 แห่ง ได้แก่

1.1.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.1.2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.1.3 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

1.1.4 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1.1.5 มหาวิทยาลัยมหิดล

1.2 เจ้าหน้าที่ที่ดูแลงานด้านบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 5 คน และผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เอกสารกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1.1 ข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารการเงิน พ.ศ. 2552

2.1.2 ข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการจัดหาผลประโยชน์จากเงินรายได้ พ.ศ. 2552

2.1.3 ประกาศสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เรื่อง ระเบียบมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ว่าด้วยเงินรายได้ พ.ศ. 2545

2.1.4 ประกาศมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เรื่อง ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณรายได้ พ.ศ. 2545

2.1.5 ระเบียบมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ว่าด้วยการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2556

2.1.6 ระเบียบมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ว่าด้วย การบริการวิชาการ พ.ศ. 2553

2.1.7 ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วย การบริหารงบประมาณและการเงิน พ.ศ. 2551

2.1.8 ประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การเบิกเงิน การจ่ายเงิน และการควบคุมดูแลการจ่ายเงิน พ.ศ. 2551

2.1.9 ระเบียบมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2554 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555

2.2 คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูล

2.3 แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งมีโครงสร้าง

2.4 เทปบันทึกเสียง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เอกสารกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 5 แห่ง เทียบเคียงกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ในปัจจุบัน หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้กำหนดเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง นำไปสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ดูแลด้านการบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลอีกครั้ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลตามหลักการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยยึดหลักตรรกะเทียบเคียงกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากตารางที่ 1 พบว่าประเด็นหลักเกณฑ์กรณีไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบได้ มหาวิทยาลัย 3 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 60% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวกับระเบียบเฉพาะหน่วยงาน มีมหาวิทยาลัย 2 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 40% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวกับการปฏิบัติกรณีระเบียบไม่ได้กำหนดไว้ มีมหาวิทยาลัย 2 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 40% ได้กำหนดหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวกับผู้รักษาการตามระเบียบมหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่งหรือคิดเป็น 100% ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์การบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยหมวดการเงินและทรัพย์สิน

หลักการบริหารการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย	มทร.รัตนโกสินทร์	มหาวิทยาลัยที่ 1	มหาวิทยาลัยที่ 2	มหาวิทยาลัยที่ 3	มหาวิทยาลัยที่ 4	มหาวิทยาลัยที่ 5	สรุปประเด็น
การนำทรัพย์สินไปลงทุน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	100%
คณะกรรมการการเงินและการกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ	✓	✓	X	✓	✓	✓	80%
การรายงานฐานะการเงินลงทุน	✓	✓	X	X	✓	✓	60%

จากตารางที่ 2 พบว่าหลักเกณฑ์การนำทรัพย์สินไปลงทุน มหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่งหรือคิดเป็น 100% ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้

ประเด็นเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารการเงินและทรัพย์สินและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ มีมหาวิทยาลัย 4 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 80% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวกับการรายงานฐานะการเงินลงทุน มีมหาวิทยาลัย 3 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 60% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยหมวดรายรับ

หลักการบริหารการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย	มทร.รัตนโกสินทร์	มหาวิทยาลัยที่ 1	มหาวิทยาลัยที่ 2	มหาวิทยาลัยที่ 3	มหาวิทยาลัยที่ 4	มหาวิทยาลัยที่ 5	สรุปประเด็น
ประเภทของทรัพย์สินและแหล่งที่มาของเงินรายได้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	100%
การกำหนดค่าธรรมเนียม/การกำหนดอัตราค่าบริการ	X	✓	✓	X	✓	✓	80%
การบริหารเงินรายได้ของหน่วยงาน	X	X	X	X	✓	✓	40%

การจัดเก็บเงินรายได้	✓	X	✓	X	✓	X	40%
การนำส่งเงินรายได้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	100%

จากตารางที่ 3 พบว่าหลักเกณฑ์ประเภทของทรัพย์สินและแหล่งที่มาของเงินรายได้ มหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่งหรือคิดเป็น 100% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์ไว้

ประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดค่าธรรมเนียม/การกำหนดอัตราค่าบริการ มีมหาวิทยาลัย 4 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 80% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวกับการบริหารเงินรายได้ของหน่วยงาน มีมหาวิทยาลัย 2 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 40% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวกับการบริหารเงินรายได้ของหน่วยงาน มีมหาวิทยาลัย 2 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 40% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวกับการนำส่งเงินรายได้ มหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่งหรือคิดเป็น 100% ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การบริหารสินทรัพย์และจัดการรายได้ของมหาวิทยาลัยหมวดรายจ่าย

หลักการบริหารการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย	มทร.รัตนโกสินทร์	มหาวิทยาลัยที่ 1	มหาวิทยาลัยที่ 2	มหาวิทยาลัยที่ 3	มหาวิทยาลัยที่ 4	มหาวิทยาลัยที่ 5	สรุปประเด็น
การกำหนดประเภทเงินรายจ่าย	✓	X	X	✓	✓	✓	60%
การจ่ายเงินหรือการก่อหนี้ผูกพันจากงบประมาณที่เบิกจ่ายจากเงินรายได้	✓	X	✓	✓	✓	✓	80%
การกำหนดอัตราการจ่ายเงินที่แตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในระเบียบ	X	X	X	X	X	✓	20%
รายจ่ายที่ห้ามจ่ายจากเงินรายได้ของหน่วยงาน	X	X	✓	X	X	✓	40%

จากตารางที่ 4 พบว่าหลักเกณฑ์การกำหนดประเภทเงินรายจ่าย มหาวิทยาลัย 3 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 60% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวกับการจ่ายเงินหรือการก่อหนี้ผูกพันจากงบประมาณที่เบิกจ่ายจากเงินรายได้ มีมหาวิทยาลัย 4 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 80% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดอัตราการจ่ายเงินที่แตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในระเบียบ มีมหาวิทยาลัย 1 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 20% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวกับรายจ่ายที่ห้ามจ่ายจากเงินรายได้ของหน่วยงาน มีมหาวิทยาลัย 2 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 40% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยหมวดวิจิตรประมาณ

หลักการบริหารการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย	มทร.รัตนโกสินทร์	มหาวิทยาลัยที่ 1	มหาวิทยาลัยที่ 2	มหาวิทยาลัยที่ 3	มหาวิทยาลัยที่ 4	มหาวิทยาลัยที่ 5	สรุปประเด็น
การจัดทำงบประมาณประจำปี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	100%
หลักปฏิบัติในการจ่ายเงิน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	100%
การจัดทำงบประมาณเพิ่มเติม	X	✓	X	X	X	✓	40%
เงินสำรองจ่ายในกรณีฉุกเฉิน	✓	✓	X	✓	✓	✓	80%
ระยะเวลาการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้	✓	X	X	✓	X	✓	40%
การโอนเงินงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	100%
การกั้นเงินไว้เบิกเหลือมปีจากงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้	✓	X	X	X	X	✓	20%
การใช้เงินงบประมาณเหลือจ่ายในระหว่างปีงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้	X	X	X	X	X	✓	20%
กรณีจัดทำงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้ประจำปีไม่ทัน	X	X	X	X	X	✓	20%

จากตารางที่ 5 พบว่าหลักเกณฑ์การจัดทำงบประมาณประจำปี มหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่ง หรือคิดเป็น 100% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์หลักการปฏิบัติในการจ่ายเงินงบประมาณมีทั้ง 5 แห่ง หรือคิดเป็น 100% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณเพิ่มเติม มีมหาวิทยาลัย 2 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 40% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวเงินสำรองจ่ายในกรณีฉุกเฉิน มีมหาวิทยาลัย 4 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 80% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวระยะเวลาการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้ มหาวิทยาลัย 2 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 40% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวกับการโอนเงินงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้ ทั้ง 5 แห่ง หรือคิดเป็น 100% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวกับการกันเงินไว้เบิกเหลือมปีจากงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้ มีมหาวิทยาลัย 1 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 20%ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวกับการใช้เงินงบประมาณเหลือจ่ายในระหว่างปีงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้ มีมหาวิทยาลัย 1 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 20%ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวกับกรณีจัดทำงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้ประจำปีไม่ทัน จะพบว่า มีมหาวิทยาลัย 1 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 20%ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์การบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยหมวดการจัดเก็บและการนำส่งเงินรายได้

หลักการบริหารการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย	มทร.รัตนโกสินทร์	มหาวิทยาลัยที่ 1	มหาวิทยาลัยที่ 2	มหาวิทยาลัยที่ 3	มหาวิทยาลัยที่ 4	มหาวิทยาลัยที่ 5	สรุปประเด็น
การดูแลตรวจสอบรายได้รายจ่าย การก่องหนผู้กผัน และการทำบัญชี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	100%
การจัดทำรายงานเงินคงเหลือประจำวัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	100%
การรับเงินรายได้/การออกไปเสรีรับเงิน	✓	✓	X	X	✓	✓	60%
การเปิดบัญชีเงินฝาก/ผู้มีอำนาจลงนาม	X	X	X	X	X	✓	20%
การทำงานกระหายอดบัญชีเงินฝากธนาคาร	X	X	X	X	X	✓	20%
การเก็บรักษาเงิน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	100%
การแต่งตั้งคณะกรรมการเก็บรักษาเงิน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	100%
เงินสดตรงจ่าย	X	X	✓	✓	X	✓	60%
การจัดทำรายงานประจำเดือน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	100%
การจัดทำงบประมาณประจำปี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	100%

จากตารางที่ 6 พบว่าหลักเกณฑ์การดูแล ตรวจสอบรายได้ รายจ่าย การก่องหนผู้กผัน และการทำบัญชีมหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่ง หรือคิดเป็น 100% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดทำรายงานเงินคงเหลือประจำวัน มีทั้ง 5 แห่ง หรือคิดเป็น 100% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์การรับเงินรายได้/การออกไปเสร็จรับเงิน มีมหาวิทยาลัย 3 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 60% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์การเปิดบัญชีเงินฝาก/ผู้มีอำนาจลงนาม มีมหาวิทยาลัย 1 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 20% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์การทำงานบกระทบยอดบัญชีเงินฝากธนาคาร มีมหาวิทยาลัย 1 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 20% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์การเก็บรักษาเงิน มีทั้ง 5 แห่ง หรือคิดเป็น 100% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์การแต่งตั้งกรรมการเก็บรักษาเงิน มีทั้ง 5 แห่ง หรือคิดเป็น 100% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์การจ่ายเงินสดทอดจ่าย มีมหาวิทยาลัย 3 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 60% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์การจัดทำรายงานประจำเดือน มีทั้ง 5 แห่ง หรือคิดเป็น 100% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์การจัดทำรายงานการเงินประจำปี มีทั้ง 5 แห่ง หรือคิดเป็น 100% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์การบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยหมวดการก่อกำหนดนี้ ผู้ก่อกำหนดและการจ่ายเงิน

หลักการบริหารการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย	มทร.รัตนโกสินทร์	มหาวิทยาลัยที่ 1	มหาวิทยาลัยที่ 2	มหาวิทยาลัยที่ 3	มหาวิทยาลัยที่ 4	มหาวิทยาลัยที่ 5	สรุปประเด็น
ผู้มีอำนาจดำเนินการก่อกำหนดนี้ผู้ก่อกำหนด	✓	X	X	✓	✓	X	40%
ผู้มีอำนาจดำเนินการจ่ายเงิน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	100%
การมอบหมายอำนาจ	X	✓	X	X	X	✓	40%
การจ่ายเงิน/ห้ามจ่ายเงิน	✓	X	X	✓	✓	✓	60%
วิธีการจ่ายเงินเป็นเช็ค	✓	X	X	✓	X	✓	100%
การออกเช็ค	✓	✓	X	✓	X	✓	100%
วิธีการจ่ายเงินผ่านธนาคาร	X	X	X	✓	X	✓	60%
การเบิกเงินอุดหนุนทั่วไป	X	X	X	✓	✓	✓	60%

จากตารางที่ 7 พบว่าหลักเกณฑ์การก่อกำหนดนี้ผู้ก่อกำหนดและการจ่ายเงิน มีมหาวิทยาลัย 2 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 40% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์ผู้มีอำนาจในการก่อหนี้ผูกพัน มีทั้ง 5 แห่ง หรือคิดเป็น 100% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์ผู้มีอำนาจดำเนินการจ่ายเงิน มีมหาวิทยาลัย 2 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 40% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์การมอบอำนาจ มีมหาวิทยาลัย 2 ใน 5 แห่งหรือ คิดเป็น 40% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์การจ่ายเงิน/การห้ามจ่ายเงิน มีมหาวิทยาลัย 3 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 60% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์วิธีการจ่ายเงินเป็นเช็ค มีมหาวิทยาลัย 2 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 40% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์การออกเช็ค มีมหาวิทยาลัย 3 ใน 5 แห่งหรือ คิดเป็น 60% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์วิธีการจ่ายเงินผ่านธนาคาร มีมหาวิทยาลัย 2 ใน 5 แห่งหรือ คิดเป็น 40% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์การเบิกเงินอุดหนุนทั่วไป มีมหาวิทยาลัย 3 ใน 5 แห่งหรือ คิดเป็น 60% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์การบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยหมวดการควบคุมและการตรวจสอบ

หลักการบริหารการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย	มทร.รัตนโกสินทร์	มหาวิทยาลัยที่ 1	มหาวิทยาลัยที่ 2	มหาวิทยาลัยที่ 3	มหาวิทยาลัยที่ 4	มหาวิทยาลัยที่ 5	สรุปประเด็น
การจัดทำเอกสารทางการบัญชีและทรัพย์สิน	✓	✓	✓	X	✓	✓	80%
การควบคุมภายใน	✓	X	✓	✓	✓	✓	80%
คณะกรรมการตรวจสอบ	X	✓	X	X	X	X	20%
การตรวจสอบภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน	X	✓	X	X	X	✓	80%
ระบบการตรวจสอบ	X	✓	✓	X	X	✓	100%
การรายงานผลการตรวจสอบ	✓	✓	✓	X	✓	✓	80%
การปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของสำนักงานตรวจสอบภายใน	X	✓	X	X	X	✓	40%

จากตารางที่ 8 พบว่าหลักเกณฑ์การจัดทำเอกสารทางบัญชีและทรัพย์สิน มีมหาวิทยาลัย 4 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 80% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์การควบคุมภายใน มีมหาวิทยาลัย 4 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 80% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์คณะกรรมการตรวจสอบ มีมหาวิทยาลัย 2 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 40% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์การตรวจสอบของสำนักงานตรวจสอบภายใน มีมหาวิทยาลัย 1 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 20% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์ระบบตรวจสอบ มีมหาวิทยาลัย 3 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 60% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์การรายงานผลการตรวจสอบภายใน มีมหาวิทยาลัย 2 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 40% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

ประเด็นเกี่ยวหลักเกณฑ์การปฏิบัติตามข้อแนะนำของสำนักงานตรวจสอบภายใน มีมหาวิทยาลัย 2 ใน 5 แห่งหรือคิดเป็น 40% ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์

สรุปผลการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 5 ประเด็น มีผลการวิเคราะห์ (รายละเอียดดูในภาคผนวก) ดังนี้

1. ประเด็นเกี่ยวกับการออกกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารสินทรัพย์และจัดการรายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ พบว่า มหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่ง ใช้ได้มีการออกหมายในรูปของ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ เป็นใช้บังคับของแต่ละมหาวิทยาลัย

2. ประเด็นเกี่ยวกับการใช้หลักการในการออกกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารสินทรัพย์และจัดการรายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ พบว่า การออกกฎหมายดังกล่าวต้องออกโดยอาศัยอำนาจของสภามหาวิทยาลัย และจะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยนั้นๆ โดยจะต้องมีความคล่องตัว ถูกต้อง โปร่งใส และเกิดประโยชน์สูงสุด อยู่ภายใต้ความเสี่ยงที่เหมาะสม เป็นไปตามมาตรฐานสากลด้านการลงทุน มีการกระจายอำนาจ การถ่วงดุลอำนาจ สามารถตรวจสอบได้ มีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ตามนโยบายของฝ่ายบริหาร

3. ประเด็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค พบว่า มหาวิทยาลัย 4 แห่ง ไม่พบปัญหาและอุปสรรค โดยอีก 1 แห่ง พบปัญหาเรื่องการทำความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตของการโยชน์ในตัวบทกฎหมายนั้นๆ แต่ก็สามารถแก้ไขได้

4. ประเด็นเกี่ยวกับนโยบายในอนาคต ที่จะพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการบริหารทรัพย์สินและจัดการรายได้ของมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัย 3 ใน 5 แห่ง ยังไม่มีนโยบายในการพัฒนา แต่มี

การศึกษา พิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการบังคับใช้ โดยอีก 2 แห่ง มีนโยบายที่จะพัฒนา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ให้มีความคล่องตัวมากขึ้น โดยมีการปรับปรุงความเหมาะสมและตาม นโยบายของฝ่ายบริหารในแต่ละครั้ง

5. ประเด็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีดังนี้

5.1 การออกกฎหมายใดๆ จะต้องออกโดยมีความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน ไม่ควรวาง หลักเกณฑ์ที่ตายตัว เพื่ออำนวยความสะดวกในการบังคับใช้ และเป็นไปตามมาตรฐานสากล

5.2 การออกอนุบัญญัติของมหาวิทยาลัยจะต้องอยู่ภายใต้อำนาจของพระราชบัญญัติ จัดตั้งมหาวิทยาลัย

5.3 การออกกฎหมายจะต้องมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์สูงสุดของมหาวิทยาลัยภายใต้ ความเสี่ยงที่เหมาะสม โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหลักมีส่วนร่วมในการออกกฎหมายนั้นๆ ด้วย

หลักเกณฑ์การบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ

จากการวิเคราะห์การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ มหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 5 แห่ง ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การ กำหนดการพิจารณาเพื่อปรับปรุง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์ ดังนี้

- ผลการวิเคราะห์ที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ ร้อยละ 50 ที่ระบุหลักเกณฑ์ในประเด็นต่างๆ จะใช้เป็นหลักเกณฑ์ที่**ต้อง**กำหนดในระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ เกี่ยวกับการบริหารทรัพย์สินและ จัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

- ผลการวิเคราะห์ที่มีค่าต่ำกว่า ร้อยละ 50 ที่ระบุหลักเกณฑ์ในประเด็นต่างๆ จะใช้เป็น หลักเกณฑ์ที่**ควร**กำหนดในระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ เกี่ยวกับการบริหารทรัพย์สินและจัดหารายได้ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

- ผลการวิเคราะห์ที่มีค่าต่ำกว่า ร้อยละ 20 หรือที่ไม่มีค่าคะแนน จะ**ไม่ใช่**เป็นหลักเกณฑ์ที่จะ กำหนดในระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ เกี่ยวกับการบริหารทรัพย์สินและจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

สรุปหลักเกณฑ์การบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ ดังนี้

1. หลักเกณฑ์ที่**ต้อง**กำหนดในระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ เกี่ยวกับการบริหารทรัพย์สิน และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

1. บททั่วไป

- 1.1 หลักเกณฑ์กรณีไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบได้
- 1.2 ผู้รักษาการตามระเบียบ

2. หมวดการเงินและทรัพย์สิน

2.1 หลักเกณฑ์การนำเงินรายได้ไปลงทุน
2.2 หลักเกณฑ์การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารการเงินและทรัพย์สินและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

2.3 หลักเกณฑ์การรายงานฐานะการเงิน

3. หมวดรายรับ

- 3.1 หลักเกณฑ์การกำหนดประเภทของทรัพย์สินและแหล่งที่มาของเงินรายได้
- 3.2 หลักเกณฑ์การกำหนดค่าธรรมเนียม/การกำหนดอัตราค่าบริการ
- 3.3 การนำส่งเงินรายได้

4. หมวดรายจ่าย

4.1 หลักเกณฑ์ประเภทเงินรายจ่าย
4.2 หลักเกณฑ์การจ่ายเงินหรือการกักหน้ผู้กพันจากงบประมาณที่เบิกจ่ายจากเงิน
รายได้

5. หมวดวิธีงบประมาณ

- 5.1 หลักเกณฑ์การจัดทำงบประมาณประจำปี
- 5.2 หลักเกณฑ์การหลักการปฏิบัติในการจ่ายเงิน
- 5.3 หลักเกณฑ์การโอนเงินงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้

6. หมวดการจัดเก็บและการนำส่งเงินรายได้

- 6.1 การดูแล ตรวจสอบรายได้ รายจ่าย การกักหน้ผู้กพัน และการทำบัญชี
- 6.2 การจัดทำรายงานเงินคงเหลือประจำวัน
- 6.3 การเก็บรักษาเงิน
- 6.4 การแต่งตั้งกรรมการเก็บรักษาเงิน
- 6.5 การจ่ายเงินสดทอดรายจ่าย
- 6.6 การจัดทำรายงานประจำเดือน
- 6.7 การจัดทำงบประมาณประจำปี

7. หมวดการก่อกำหนดผู้ผูกพันและการจ่ายเงิน

- 7.1 หลักเกณฑ์ผู้มีอำนาจดำเนินการจ่ายเงิน
- 7.2 หลักเกณฑ์การมอบอำนาจ
- 7.3 หลักเกณฑ์การออกเช็ค
- 7.4 หลักเกณฑ์การเบิกเงินอุดหนุนทั่วไป

8. หมวดการควบคุมและการตรวจสอบ

- 8.1 หลักเกณฑ์การจัดทำเอกสารทางการบัญชีและทรัพย์สิน
- 8.2 หลักเกณฑ์การควบคุมภายใน
- 8.3 หลักเกณฑ์การรายงานผลการตรวจสอบ

2. หลักเกณฑ์ที่**ควร**กำหนดในระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ เกี่ยวกับการบริหารทรัพย์สินและ จัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

1. บททั่วไป

- 1.1 หลักเกณฑ์ระเบียบเฉพาะหน่วยงาน
- 1.2 หลักเกณฑ์การปฏิบัติกรณีไม่มีระเบียบกำหนด

2. หมวดรายรับ

- 2.1 หลักเกณฑ์การบริหารเงินรายได้ของหน่วยงาน
- 2.2 หลักเกณฑ์การจัดเก็บเงินรายได้

3. หมวดรายจ่าย

หลักเกณฑ์รายจ่ายที่ห้ามจ่ายจากเงินรายได้ของหน่วยงาน

4. หมวดวิธีงบประมาณ

- 4.1 หลักเกณฑ์การจัดทำงบประมาณเพิ่มเติม
- 4.2 หลักเกณฑ์การเงินสำรองจ่ายในกรณีฉุกเฉิน
- 4.3 หลักเกณฑ์การกำหนดระยะเวลาการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้

5. หมวดการจัดเก็บและการนำส่งเงินรายได้

- 5.1 การรับเงินรายได้/การออกไปเสิร์ฟรับเงิน

6. หมวดการก่อกำหนดผู้ผูกพันและการจ่ายเงิน

- 6.1 หลักเกณฑ์ผู้มีอำนาจดำเนินการก่อกำหนดผู้ผูกพัน
- 6.2 หลักเกณฑ์การจ่ายเงิน/ห้ามจ่ายเงิน
- 6.3 หลักเกณฑ์วิธีการจ่ายเงินเป็นเช็ค
- 6.4 หลักเกณฑ์วิธีการจ่ายเงินผ่านธนาคาร

7. หมวดการควบคุมและการตรวจสอบ

- 7.1 หลักเกณฑ์การตรวจสอบภายในของคณะกรรมการตรวจสอบภายใน
- 7.2 หลักเกณฑ์ระบบการตรวจสอบ
- 7.3 หลักเกณฑ์การปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของสำนักงานตรวจสอบภายใน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเพื่อการศึกษาเรื่อง การบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารสินทรัพย์ และการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ ทั้งที่เป็นส่วนราชการและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 2. เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการบริหารสินทรัพย์และการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ ทั้งที่เป็นส่วนราชการและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 3. เพื่อหาข้อมูลเสนอแนะในการจัดทำหลักเกณฑ์ สำหรับใช้ในการบริหารสินทรัพย์และการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยศึกษาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินทรัพย์ และการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ และสัมภาษณ์บุคลากรมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐ และผู้บริหารที่กำหนดนโยบายโดยคัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างจากเจ้าหน้าที่ที่ดูแลด้านบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 5 คน และผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 5 คน และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ รวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1.1 หลักเกณฑ์ที่ต้องกำหนดในระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ เกี่ยวกับการบริหารทรัพย์สินและจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์รวม จำนวน 27 ข้อ

1.2 หลักเกณฑ์ที่ควรกำหนดในระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ เกี่ยวกับการบริหารทรัพย์สินและจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์รวม จำนวน 16 ข้อ

2. อภิปรายผล

ผลการศึกษาหลักเกณฑ์การบริหารสินทรัพย์และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จากมหาวิทยาลัยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 แห่ง ผู้วิจัยขอเสนออภิปรายผล ดังนี้

2.1 หลักเกณฑ์ที่ต้องกำหนดในระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ เกี่ยวกับการบริหารทรัพย์สินและจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ รวมจำนวน 8 หมวด

1. หมวดทั่วไป จำนวน 2 ข้อ

2. หมวดการเงินและทรัพย์สิน จำนวน 3 ข้อ

3. หมวดรายรับ จำนวน 3 ข้อ
4. หมวดรายจ่าย จำนวน 2 ข้อ
5. หมวดวิธีงบประมาณ จำนวน 3 ข้อ
6. หมวดการจัดเก็บและการนำส่งเงินรายได้ จำนวน 7 ข้อ
7. หมวดการก่องหน้ผูกพันและการจ่ายเงิน จำนวน 4 ข้อ
8. หมวดการควบคุมและการตรวจสอบ จำนวน 3 ข้อ

2.2 หลักเกณฑ์ที่**ควร**กำหนดในระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ เกี่ยวกับการบริหารทรัพย์สิน และจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ รวมจำนวน 16 หมวด

1. หมวดทั่วไป จำนวน 2 ข้อ
2. หมวดรายรับ จำนวน 2 ข้อ
3. หมวดรายจ่าย จำนวน 1 ข้อ
4. หมวดวิธีงบประมาณ จำนวน 3 ข้อ
5. หมวดการจัดเก็บและการนำส่งเงินรายได้ จำนวน 1 ข้อ
6. หมวดการก่องหน้ผูกพันและการจ่ายเงิน จำนวน 4 ข้อ
7. หมวดการควบคุมและการตรวจสอบ จำนวน 3 ข้อ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิจัยจากมหาวิทยาลัยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 แห่ง พบว่าหลักเกณฑ์ที่**ต้อง** กำหนดในระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ เกี่ยวกับการบริหารทรัพย์สินและจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ รวมจำนวน 8 หมวด เมื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า หลักเกณฑ์การบริหารทรัพย์สินและจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27 ข้อ จึงเหมาะสมในการเป็นต้นแบบในการศึกษาข้อ เพื่อปรับปรุง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จึงจะได้มีการเสนอต่อคณะกรรมการบริหารการเงินและทรัพย์สินเพื่อให้ดำเนินการพิจารณาในการแก้ไข ปรับปรุง ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เพื่อให้มีความคล่องตัวในการนำไปปฏิบัติ ต่อไป

จากการศึกษาวิจัยจากมหาวิทยาลัยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 แห่ง พบว่าหลักเกณฑ์ที่**ควร** กำหนดในระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ เกี่ยวกับการบริหารทรัพย์สินและจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ รวมจำนวน 8 หมวด เมื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า หลักเกณฑ์การบริหารทรัพย์สินและจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 ข้อ จึงเหมาะสมในการเป็นต้นแบบในการศึกษาข้อ เพื่อปรับปรุง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ

ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จึงจะได้มีการเสนอต่อคณะกรรมการบริหารการเงินและทรัพย์สินเพื่อให้ดำเนินการพิจารณาในการแก้ไข ปรับปรุง ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อให้มีความคล่องตัวในการนำไปปฏิบัติ ต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาหลักเกณฑ์การบริหารทรัพย์สินและจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อสามารถหาแนวทางในการพัฒนา การแก้ไข ปรับปรุง ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อให้มีความคล่องตัวในการนำไปปฏิบัติ

บรรณานุกรม

สำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก, (ม.ป.ป.) ,การบริหารสินทรัพย์ (ASSET MANAGEMENT) บล็อกกระเบื้อง,2550 , ความหมายของสินทรัพย์ (7 ตุลาคม 2007)

<http://krurabieb.wordpress.com/2007/10/07/การจัดหมวดหมู่สินทรัพย์>

สมศักดิ์ อุปกาสังข์ โรงเรียนเชียรใหญ่ , (16 ตุลาคม 2551) , สินทรัพย์

http://www.thaigoodview.com/library/teachershow/nakhonsithamrat/sak_op/banchee/sec01p02.html

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (<http://www.cad.go.th>)

สภาวิชาชีพบัญชี , (2555) , มาตรฐานทางบัญชี ฉบับที่ 18 .

http://www.fap.or.th/images/column_1359010309/TAS%2018%20Part%20B_U_p%206_1_57.pdf

สุรพล นิติไกรพจน์ , (ม.ป.ป) , การจัดองค์กรเพื่อหารายได้ของมหาวิทยาลัยไทย : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วไลพร ประชาฉาย , (2550) , การวิเคราะห์การบริหารสินทรัพย์และหนี้สินที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและมูลค่าของบริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด . วิทยานิพนธ์ , มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ การจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองรัตน์ วิโรจน์เพชร , (2544) , การจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยไทย (Income Raising of Thai Universties.) , วิทยานิพนธ์ นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สุริศา ไชว์พันธุ์ , สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, (2557) , การร่างกฎหมาย .

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (<http://dcms.thailis.or.th/tdc/browse.php>)

ประวัติคณะผู้วิจัย

1. ชื่อ นามสกุล นางสาวลัดดาพร สุขแก้วฟ้า
2. ตำแหน่ง นิติกร
3. หน่วยงานที่สามารถติดต่อได้
สำนักงานนิติกร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
96 หมู่ 3 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
โทรศัพท์และโทรสาร : (02) 441-6000 ต่อ 2176
E-mail : Laddaporn.suk@mutr.ac.th , som_o_sau@hotmail.com
4. ประวัติการศึกษา
ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ หลักสูตร 4 ปี สาขานิติศาสตร์ , “ปี พ.ศ.
2551”
5. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ
หลักสูตรวิชาว่าความของสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภานายความ รุ่น 32
พ.ศ. 2551
6. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัย
-

ประวัติคณะผู้วิจัย

1. ชื่อ นามสกุล ว่าที่ร้อยตรีหญิงปทุมมาศ ยงยุทธ
2. ตำแหน่ง นิติกร
3. หน่วยงานที่สามารถติดต่อได้
 สำนักงานนิติกร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
 96 หมู่ 3 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
 โทรศัพท์และโทรสาร : (02) 441-6000 ต่อ 2176
 E-mail : Phatummas.yon@mutr.ac.th , phoomolk514@hotmail.com
4. ประวัติการศึกษา
 ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง หลักสูตร 4 ปี สาขานิติศาสตร์ , “ปี พ.ศ.
 2552”
5. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ
 -
6. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัย
 -

